

Naturvernforbundet
i Nordland

Naturvernforbundet
i Salten

Til

Meløy kommune

postmottak@meloy.kommune.no

Kopi:

Nordland fylkeskommune

Statsforvalteren i Nordland

Høringsuttalelse

Søknad fra NorCod AS om etablering av lokalitet for torskeoppdrett
Snyen - Meløy kommune

Sammendrag og anbefaling

Naturvernforbundet Nordland og Naturvernforbundet Salten (heretter Naturvernforbundet) er svært bekymret for NorCod sine planer om å etablere torskeoppdrett på lokaliteten Snyen særlig med tanke på påvirkning av villfisk. Vi anser denne bekymringen som meget godt begrunnet i solid forskning fra Havforskningsinstituttet (HI) som faller sammen med kystfiskernes egne erfaringer. Vi henviser i teksten særlig til denne forskningsrapporten fra HI av mai 2022:

<https://www.hi.no/hi/nettrapporter/rapport-fra-havforskningen-2022-12>

Alle søknader om etablering av torsk må sees i sammenheng. Jo flere lokaliteter i samme område jo større er risikoen for lokale kysttorskstammer og true kysttorsken generelt. I dag er det omsøkt torskeoppdrett blant annet i Brønnøy i sør og et annet anlegg i Buvika i Meløy.

Fiskeridirektoratet har nylig avslått en søknad på grunnlag av en vurdering av både gyte og oppvekstområder. Vi må derfor be om at søknaden blir nøye vurdert ut fra konsekvenser for lokal kysttorsk, og at den må sees i sammenheng med blant annet lokaliteten som et andre steder.

Torskeoppdrett i åpne merder har i tillegg mange av de uønskede konsekvensene som vi ser i oppdrett for laks. Blant annet utslipp og ikke minst fare for oppblomstring av sykdom. Vi frykter også en og økninga av lusearter som etablerere seg på torsk. Torskeoppdrett har ikke løst noen av de utfordringene som finnes i oppdrett av anadrome arter.

Vi ber om at Nordland fylkeskommune sier nei til etablering av torskeoppdrett i Snyen.

Lenke til saksinformasjon hos Meløy kommune: <https://www.meloy.kommune.no/snyen>

Vi vil i begrunnelsen gå nærmere inn på følgende momenter:

- Forskning fra HI og kystfiskernes erfaring underbygger at det foreligger en betydelig risiko for skade på bestander av kysttorsk som allerede har hatt en betydelig nedgang og er sårbar ifølge Artsdatabanken.
- Faren for genetisk påvirkning på villtorsk gjennom gyting i merd og rømming.
- Ikke dokumentert at gyting kan kontrolleres tilstrekkelig med lyssetting.
- Den søkte lokalitetens nærhet til gytefelt for kysttorsk er særlig relevant med tanke på risiko for genetisk påvirkning hos villfisk og er i strid med §7a) i Forskrift om tillatelse til akvakultur av andre arter enn laks, ørret og regnbueørret.
- Fare for endret atferd hos villfisk.
- Fare for spredning av sykdom og parasitter til villfisk.
- Sakens aktualitet sett i lys av den siste tidens rømminger av oppdrettstorsk og observasjon av rømt fisk i Meløy.
- Førre-var prinsippet i naturmangfoldlovens §9 (<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-06-19-100>)
- Fare for skadelig påvirkning på anadrom fisk som sjørøye og sjørørret.

1. Bakgrunn og begrunnelse

Naturvernforbundet er kjent med at NorCod AS ønsker å starte oppdrett av torsk på lokalitet Snyen i Meløy kommune – i havområdet vest for Bolga. Det er snakk om et betydelig stort oppdrettsanlegg, 3599 tonn MTB (maksimal tillatt biomasse) i året. Vi er særlig bekymret for påvirkningen anlegget vil ha på villfisk, siden det er registrert gyteområde for kysttorsk like i nærheten. Det nærmeste gytefeltet er bare 2 kilometer unna.¹ Havforskningsinstituttet (HI) påpeker også i sin nylige «Risikoreport norsk fiskeoppdrett 2022 – risikovurdering. Effekter på miljø og dyrevelferd i norsk fiskeoppdrett» på generelt grunnlag at det er grunn til å tro at det finnes mange små lokale gytefelt som ikke er tilstrekkelig dokumentert – så det er ikke utenkelig at det også foregår gyting på selve lokaliteten.² Vi skal uansett nedenfor vise at det er nærhet til gytefelt som er relevant når det etableres åpne oppdrettsanlegg for torsk, og ikke om tiltaket ligger i et registrert gytefelt. Dette særlig med tanke på faren for rømming fra anleggene og for genetisk påvirkning av villtorsk ved at oppdrettet torsk gyter i merdene. Det er videre utvilsomt tilfellet at Bolgværet og Snyværet er viktige oppvekst- og beiteområder for fisk og skaldyr av alle slag³, og vi kan ikke finne at det fremkommer av undersøkelser som er gjort og vedlagt NorCod

¹ <https://portal.fiskeridir.no/portal/apps/webappviewer/index.html?id=ea6c536f760548fe9f56e6edcc4825d8>

² «En liten bestand med få individer og lav robusthet kan være vanskelig å dokumentere. Kartlegging av gytefelt for kysttorsk indikerer at det kan finnes mange små lokale gytefelt for små lokale bestander langs hele kysten» <https://www.hi.no/hi/nettrapporter/rapport-fra-havforskningen-2022-12>

³ I Havforskningsinstituttets (HI) sin *Risikoreport for norsk fiskeoppdrett 2022* påpekes det at: «Potensielle oppvekstområder for torskedyngel er ikke begrenset til «oppvekst- og beiteområder» eller gytefelt/gyteområder slik det er definert i Fiskeridirektoratets kartløsning eller andre naturdatabaser. Gode oppvekstområder kan være definert av vegetasjon eller heterogen bunn av stein, grus og sand, men vil også være påvirket av andre lokale/regionale faktorer som for eksempel nærhet til gytefelt, eksponering og tilstedeværelse av mat og predatorer. (ibid.)

AS sin søknad hvilken *total belastning på området som helhet et torskeoppdrett av slike dimensjoner kan medføre.*⁴

Det planlagte oppdrettsanlegget for torsk i Snyen skal ligge i et område avsatt til akvakultur i kommunens arealplan, men området er sannsynligvis avsatt til dette med tanke på oppdrett av laks/anadrome fiskeslag. *Mulig påvirkning fra torskeoppdrett vil være av en annen karakter.* Derfor må påvirkning på, og bruk av, eksisterende område for akvakultur vurderes på nytt med tanke på torskeoppdrett i en konsekvensutredning som tiltakshaver ikke har sørget for.

Vi ser videre med stor uro på at den sårbare naturen langs hele Nordlandskysten nå planlegges brukt til stadig nye lokaliteter for torskeoppdrett all den tid at:

- a) Oppdrett av laks allerede medfører en alvorlig belastning på økosystemer og et stort arealbeslag, og at torskeoppdrett nå vil komme på toppen av dette.
- b) Kysttorsken under alvorlig press og viser en klar tilbakegang. Dette er tilbakemeldingen de profesjonelle fiskerne som Naturvernforbundet har vært i kontakt med gir, og noe som også støttes av havforskningen.

I Artsdatabanken står det om kysttorsken at: *«Bestanden av kysttorsk nord for Stad hadde betydelig nedgang på slutten av 1990-årene og har siden variert noe, uten en klar trend.»*⁵

Av «Risikorapport norsk fiskeoppdrett 2022 – risikovurdering. Effekter på miljø og dyrevelferd i norsk fiskeoppdrett» fremgår det at torskeoppdrett mellom Stadt og Bodø frarådes, sitater:

*Forslag til forvaltningstiltak for kysttorsk fra 62°N til 67°N er fremmet. Blant annet er det foreslått redusert fiske om høsten og beskyttelse av kysttorskens gyteområder. Gytebestanden nord for 67°N ble for 2021 estimert til å være på 92 885 tonn, som er under kritisk gytebestandsmål.*⁶

Og videre står det i konklusjonen i kapittel som omhandler torskeoppdrett (del 11.7) at:

*Oppdrett av torsk har imidlertid en høy risikoprofil fordi bestandene av kysttorsk er svekket [...] Risikoen for negative effekter av torskeoppdrett på ville kysttorskbestander vurderes å være [...] høy i området mellom 62°N og 67°N.*⁷

Vi skal nedenfor begrunne at det er grunnlag for å hevde at påvirkning for torskeoppdrett vil være av en annen karakter enn oppdrett av f.eks. laks. Vi mener generelt at aquakultur må være kunnskapsbasert, og at den kunnskapen som allerede foreligger om torskeoppdrett – samt den store usikkerheten som er knyttet til konsekvensene av slike oppdrett – samlet sett utgjør et tungtveiende argument for at det kan medføre betydelige miljødeleggelser om planene i Snyen blir realisert. Planene bør derfor bli stoppet eller minimum bli konsekvensutredet.

Den beste forskningsbaserte kunnskapen vi nå har å forholde oss til viser at torskeoppdrett høyst sannsynlig er en genetisk trussel mot kysttorsken.⁸ I den nye rapporten fra Havforskningsinstituttet (HI) «Risikorapport norsk fiskeoppdrett 2022 - risikovurdering»⁹ fremgår det blant annet følgende:

⁴ Dette i henhold til Naturmangfoldloven § 10. der det heter at «En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for.»

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-06-19-100>

⁵ <https://artsdatabanken.no/lister/rodlisterforarter/2021/29760>

⁶ <https://www.hi.no/hi/nettrapporter/rapport-fra-havforskningen-2022-12>

⁷ Ibid.

⁸ <https://www.kyst.no/hi-risikorapport-torsk/rapport-viser-at-torskeoppdrett-kan-vaere-en-risiko-for-kysttorsken/554969>

⁹ <https://www.hi.no/hi/nettrapporter/rapport-fra-havforskningen-2022-12>

1.1 Faren for genetisk påvirkning av villtorsk er stor

Rapporten påpeker at det enda er store kunnskapshull angående konsekvensene av genetisk påvirkning på villtorsk, men det er liten usikkerhet om at genetisk innblanding skjer og vil skje. Risikoen vurderes å være enda større enn den er mellom oppdrettslaks og villlaks siden torsk også gyter i merdene den står i, og derfor ikke er avhengig av å rømme for å kunne blande gener med ville bestander – slik laks er. Sitat fra HI-rapporten:

*Genetisk påvirkning skjer når oppdrettstorsk gyter sammen med villtorsk og får levedyktig avkom som blir en del av den ville bestanden. Oppdrettstorsken kan enten være fisk som har rømt fra anlegg, og som lever lenge nok i miljøet etter rømming til å bli kjønnsmoden, eller være avkom etter gyting i merd som har overlevd i naturen til kjønnsmoden alder. Graden av genetisk påvirkning vil også avhenge av størrelsen og tilstanden til de ville torskbestandene. **Basert på kunnskap fra laks antar vi at små lokale torskbestander vil være mer sårbare for genetisk innblanding enn større og mer robuste bestander.** For eksempel vil oppdrettsfisk ved en rømmingshendelse utgjøre en mindre andel individer (relativt sett) i forhold til villpopulasjonen, mens for små bestander vil en rømmingshendelse utgjøre en større andel. Spredning av egg og larver fra oppdrettstorsk til gytefelt for små bestander, vil kunne ha en tilsvarende effekt [...] Ved kryssning mellom oppdretts- og villtorsk vil gener fra oppdrettstorsken introduseres i villtorskbestanden, og disse kan overføres til kommende generasjoner og dermed akkumuleres over tid. **Dette vil forandre villtorskens genetikk og biologiske egenskaper, men vi kan ikke med nåværende kunnskap forutsi hvilke konsekvenser slike genetiske forandringer har på villtorskens adferd, egenskaper og levedyktighet.** Kunnskap fra innkryssning av oppdrettslaks i villlaks viser at økt grad av innkryssning kan føre til dårligere tilpasning og overlevelse hos avkommet, og dette vil kunne svekke de ville bestandene.¹⁰ (vår uthevelse).*

Disse poengene er etter vårt syn særlig aktuelle i denne konkrete saken fordi:

- kysttorsk allerede er under press, de lokale bestandene faktisk er små og det planlagte oppdrettsanlegget ligger like ved gytefelt for en sårbar bestand av kysttorsk (som begrunnet over). Dermed foreligger det allerede kunnskap om mulige alvorlige konsekvenser av tiltaket (Jfr. hva som fremkommer i sitatet over.)
- Ny forskning viser også at bestander av kysttorsk har en form for «supergener» som gjør den mer tilpasningsdyktig i møte med klimaendringer og andre miljømessige forandringer. Følgelig kan genetisk påvirkning på villtorsk fra oppdrettstorsk svekke villtorskens muligheter til å tilpasse seg økosystemendringer som det dessverre uansett vil komme mer av i tiden fremover.¹¹

HI sier i samme rapport også at:

Det er påvist at befruktede egg fra oppdrettstorsk vil kunne unnslippe merdene og overleve til kjønnsmoden torsk. Det er også påvist at denne torsk gyter med hverandre, men det er ikke sikkert påvist at torsk med opphav fra gyting i merd faktisk gyter med villtorsk [...] Atferdsstudier i tankforsøk og merkeforsøk på gytefelt med oppdrettstorsk og villtorsk har imidlertid vist at det er sannsynlig at gyting kan skje mellom vill- og oppdrettstorsk.¹²

Ønsker vi å risikere at oppdrettstorskens gener blander seg med villtorskens «supergener» og ødelegger potensialet for denne sårbare bestandens tilpasning i en tid med økende natur- og klimakrise som allerede setter den under press? Ønsker vi å utfordre livskraften i torskestammen utenfor kysten vår som

¹⁰ <https://www.hi.no/hi/nettrapporter/rapport-fra-havforskningen-2022-12>

¹¹ [Supergener ruster torsk for miljøendringer | Havforskningsinstituttet \(hi.no\)](#)

¹² Ibid.

har ernært oss i tusenvis av år og i utgangpunktet er en evigvarende ressurs? Her vil vi også henvise til føre-var-prinsippet i naturmangfoldlovens §9:

«Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak.»¹³

1.2 Manglende dokumentasjon på effekten av lyssetting

Vi registrerer at NorCod hevder de vil kontrollere kjønnsmodningen av fisken ved hjelp av lyssetting og de skriver at:

«Vi kan ikke se at etablering av lokalitet Snyen vil føre til uakseptabel påvirkning eller skade vill torsk eller annen villfisk i området. Det skal brukes lys i merdene for å hindre kjønnsmodning»¹⁴

De foreligger likevel ikke noe dokumentasjon på hvor effektiv denne metoden faktisk er, og om genetisk påvirkning på villtorsk av denne grunn kan utelukkes ved gyting i merd. HI påpeker på den annen side at det foreligger lite kunnskap om effekten av lyssetting og at man i alle tilfeller registrerer gyting i merdene:

Det hevdes nå fra oppdrettsnæringen at lysstyring i kombinasjon med høy vekstrate hos den domestiserte torsken gjør at slaktestørrelse kan nås før kjønnsmodning inntreffer. Det savnes imidlertid dokumentasjon fra næringen på dette. Tidligere vitenskapelige studier viser at lysstyring av oppdrettstorsk i merder kan utsette kjønnsmodningen noe, men at en viss andel av oppdrettstorsken vil kjønnsmodne og gyte i løpet av oppholdet i merden.¹⁵ (Vår uthevelse)

Som et **tilleggsmoment** bør det utredes i hvilken grad slik lyssetting i seg selv vil være et forurensningsproblem ved lokaliteten, da lysforurensning er et økende problem i Norge og en trussel mot velferden til både dyr og mennesker.¹⁶

1.3 Faren for rømming er reell med potensielt alvorlige konsekvenser

For å utelukke rømmingsproblemet fullstendig måtte uansett også all rømming avverges i f.eks. lukkede oppdrettsanlegg. NorCod søker om åpent anlegg og kan derfor bare skrive at:

«Gytefeltet sør for anlegget har tetthet av egg og retensjon av egg som medfører verdikategori C-Lokalt viktig. Vi vil allikevel drive anlegget på en slik måte at det blir minst mulig påvirkning på vill torsk i området. Vi har lagt stor vekt på å sikre nøter og anlegg mot rømming og forebygge mot sykdom og parasitter i anlegget.»¹⁷

Vi finner naturligvis ingen grunn til å tvile på tiltakshavers oppriktighet her, men dette er ingen garanti for at torsken rent faktisk ikke vil rømme i et område som NorCod selv innrømmer er viktig for den

¹³ <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-06-19-100>

¹⁴ <https://www.meloy.kommune.no/globalassets/dokumentarkiv/plan-og-naring/horinger/torskeoppdrett-i-snyen/vedlegg-11.-vurdering-behov-for-konsekvensutredning-snyen.pdf.pdf>

¹⁵ <https://www.hi.no/hi/nettrapporter/rapport-fra-havforskningen-2022-12>

¹⁶ <https://forskersonen.no/energi-kronikk-lysforurensing/det-er-pa-tide-a-slutte-med-lysforurensning-i-norge/2090296>

¹⁷ <https://www.meloy.kommune.no/globalassets/dokumentarkiv/plan-og-naring/horinger/torskeoppdrett-i-snyen/vedlegg-11.-vurdering-behov-for-konsekvensutredning-snyen.pdf.pdf>

lokale villfiskbestanden. I skrivende stund er store mengder oppdrettstorsk på rømmen i nettopp Meløy^{18,19}, og nylig rømte kanskje så mye som 87000 torsk fra et anlegg på Møre.²⁰

Alt dette viser at gode intensjoner ikke er noen garanti mot rømming, og torsk har i tillegg fått rykte på seg til å være en «utbryterkonge» med større rømningsfare enn laksen og med potensielt større konsekvenser dersom rømming faktisk finner sted.²¹ Næringen hevder at torsken blir mindre 'rømmingslysten' etter noen generasjoner i fangenskap, men HI, i sitt ferskeste kunnskapsgrunnlag, finner ikke dette dokumentert:

*Rømt oppdrettstorsk kan spre seg raskt utover relativt store områder rundt anlegget og kan oppsøke lokale gyte- og fiskegrunner, spesielt i løpet av gyteperioden for lokale torskebestander [...] Oppdrettsanleggene for torsk ligger i umiddelbar nærhet til naturlige oppvekst/leveområder, og relativt nært gyteområder for ville artsfrender. Dette er i kontrast til laks som har vesentlige hindre å passere (må vandre til og opp elver, endre miljø fra salt til ferskvann) for å kunne spre oppdrettsgener. Derfor er det et vesentlig større potensiale for genetisk påvirkning på, og smittespredning til, ville bestander av torsk, dersom rømming finner sted [...] Torsk er også i stand til å øke omfanget av notskader gjennom aktiv biting på notlinen. **Det kan tenkes at oppdrettstorsk etter flere generasjoner med domestisering vil kunne ha redusert tendens til aktivt å rømme, men så langt er ikke dette dokumentert.**²² (vår uthevelse).*

I rapportens konklusjon (11.7) tydeliggjøres dette momentet ytterligere:

Det finnes [heller] ingen vitenskapelig dokumentasjon som støtter påstandene om at oppdrettstorsken som har vært domestisert i 6-7 generasjoner er mindre rømmingsvillig, klarer seg dårlig i naturen, at gyting i merd er begrenset, og at vekstfôret for torsk gir dårlig overlevelse av egg og yngel.²³

Oppdrettsnæringens påstander er derfor nettopp dét, udokumenterte påstander. Det finnes ingen garanti for at blanding med villfisken ikke vil forekomme selv om et anlegg ikke ligger i et gyteområde fordi rømt oppdrettstorsk vil kunne oppsøke disse selv. Uansett vil det eventuelle oppdrettsanlegget i Snyen være nært et dokumentert gyteområde og eventuell rømt fisk vil lett kunne ta seg dit. Den siste tidens rømminger og forskningen fra HI viser med all tydelighet at dette er en aktuell problemstilling, og blant annet fikk en fisker i Meløy nylig hele 1000 kg rogn tung og gyteklar rømt oppdrettstorsk under vanlig fiske.²⁴ Dette problemet kommer i tillegg at fisken kan gyte i merdene og befruktete egg kan drive bort fra anleggene med havstrømmene (forrige to kulepunkt). I HI-rapportens konklusjon heter det også at:

«Konsekvensene av genetisk påvirkning på kysttorsk fra en domestisert oppdrettstorsk, både gjennom rømming og gyting i merd, er lite kjent og kan være betydelige.»²⁵

1.4 Oppdrettet torsk både gjennom rømming, og direkte fra åpne merder, spre sykdommer og parasitter til villtorsk og annen fisk

¹⁸ <https://www.kystmagasinet.no/fiskeridirektoratet-helgeland-meloy/har-mottatt-tips-om-torskeromming-pa-helgeland-finner-ikke-ut-fra-hvor/1476489>

¹⁹ https://www.nrk.no/nordland/fiskerne-sier-de-far-garnet-fullt-av-romt-torsk--men-ingen-vet-hvor-torsken-har-romt-fra-1.16260733?fbclid=IwAR3gong7B_Y9j88NYMJn6Pw4ylomNHhCDxJIY6t3t4xJ1dO-reT_Dd6Bjrw

²⁰ <https://www.kyst.no/gadus-romming/bekrefter-stor-romming-vi-er-utrolig-lei-oss-for-det-som-har-skjedd/1464297>

²¹ https://e24.no/hav-og-sjoemat/i/KnP8O5/over-dobbelt-saa-mange-oppdrettsfisk-paa-roemmen-torsken-er-ny-utbryterkonge?referer=https%3A%2F%2Fwww.vg.no&fbclid=IwAR2xCY_WZma_DMKUrvip6obQ9Eqd6P7Vv-YKsu7Jg5lxZHbRii-s_cIVt-l

²² <https://www.hi.no/hi/nettrapporter/rapport-fra-havforskningen-2022-12>

²³ Ibid.

²⁴ <https://www.kystogfjord.no/nyheter/forsiden/Torskeroemming-i-Meloev>

²⁵ <https://www.hi.no/hi/nettrapporter/rapport-fra-havforskningen-2022-12>

I rapporten fra HI fremkommer det at vi fremdeles vet lite om hva den faktiske risikoen for sykdomsspredning er, bare at den vil øke med økt produksjon.

*Det har vært lite ny sykdomsforskning på torsk det siste tiåret, og oppdrettstorsk kan spre sykdom til villfisk, eller påvirke villtorsk på andre måter (for eksempel endret fysiologi og adferd, konkurranse om beiteområder eller predasjon). Med oppskalering av en art i oppdrett tilsier all erfaring at sykdomssituasjonen vil endre seg. **Man må derfor anta at også oppdrettstorsken vil møte på utfordringer med sykdom i takt med at produksjonen øker.** Dette var også erfaringen fra forrige runde med torskeoppdrett. Det er ikke gitt at det vil være de samme kjente agensene som vil gjøre seg gjeldene i framtida og man må være forberedt på at både ukjente og/eller nye varianter av kjente agens vil skape utfordringer²⁶ (vår uthevelse).*

1.5 Unnvikelse og tiltrekningsadferd hos vill torsk og annen fisk

Det er sterke indiksjoner fra både Havforskningsinstituttets forskning og fiskernes egen erfaring på at vandrende torsk kan sky områder med mye lakseoppdrett fordi den oppfatter lukt eller andre signaler fra fisken som står i merdene. På tilsvarende måte kan torsk i torskeoppdrett endre både kysttorsk og andre fiskearters adferd og vandringsmønster. I rapporten skrives det at vill torsk (og annen fisk) kan tiltrekkes oppdrettsanlegg, men at dette ikke nødvendigvis er positivt:

Siden føret i torskeoppdrett vil være bedre tilpasset torsk enn laksefôr, forventes det minst like kraftig tiltrekning av villtorsk til anlegg for torskeoppdrett som ved lakseoppdrett. Likevel er det usikkerhet om dette vil gi negative effekter for lokale/regionale torskebestander, for eksempel fordi villtorsk velger bort viktige habitater knyttet til gyteområder og gyteadferd.²⁷

Det er også en risiko for at torsk kan reagere med å sky områder med torskeoppdrett:

Det er også mulig at vill torsk vil unngå torskeoppdrettsanlegg. Gjennom intervjuundersøkelser og samfunnsvitenskapelige metoder er det vist at mange fiskere har observert at innvandrende kysttorsk på gytevandring ikke lenger vandrer inn til gytefelt i oppdrettsintensive fjorder.²⁸

I en tidligere rapport fra HI heter det om disse undersøkelsene at:

I Norge har fiskere [imidlertid] lenge hevdet at «innsigstorsk» på gytevandring, ikke vandret inn til gytefelt i oppdrettsintensive fjorder. Fiskernes tradisjonelle økologiske kunnskap er studert gjennom intervjuundersøkelser og samfunnsvitenskapelige metoder [...] Konklusjonen er at fiskerne har gjort pålitelige observasjoner av adferd til torsk i oppdrettsintensive områder, både unnvikelse og tiltrekning, men at det trengs naturvitenskaplige studier for å konkludere med større sikkerhet, samt foreslå mekanismer bak eventuelle endringer.²⁹

Det er interessant at forskning tyder på at det faktisk er *tettheten av fisk* som skremmer annen fisk, ikke hvilken art (type fisk) det er snakk om. Torsk kan derfor skremmes av torsk i oppdrett, på samme måte som den skremmes av laks i oppdrett.³⁰ **I forhold til mulig etablering av torskeoppdrett på lokalitet Snyen er det svært relevant at dokumenterte gytefelt ligger nært lokaliteten da torsken som står i merdene kan påvirke villtorskens vandring til og fra disse ved både tiltrekning og unnvikelse.** Man kan se av geografien i området at innsigene fisk kan måtte passere ikke langt unna anlegget for å komme til sine gytefelt; da lokaliteten ligger like utenfor de store gytefeltene i Bolgværet. Bare noen kilometer

²⁶ Ibid.

²⁷ Ibid.

²⁸ Ibid.

²⁹ [Kunnskapsgrunnlag for mulig påvirkning fra oppdrettstorsk og levendelagret torsk på villtorsk | Havforskningsinstituttet \(hi.no\)](#)

³⁰ Ibid.

lengre inn mot fastlandet ligger de store gytefeltene i Skardsfjorden og rundt Grønnøya, samt gytefeltene i Meløyfjorden/Glømfjorden. Vi henviser her til Fiskeridirektoratets kart over gytefelt.³¹

Naturvernforbundet mener på denne bakgrunn at NorCod AS sin søknad om torskoppdrett ved Snyen i Meløy også rammes av § 7a i Forskrift om tillatelse til akvakultur av andre arter enn laks, ørret og regnbueørret der det uttrykkelig står, sitat:

«Lokaliteter for torsk skal ikke etableres i gyteområder for vill torsk»

Denne paragrafen tilsier dermed at NorCod sin oppdrettssøknad må avvises av forvaltningsmyndighetene. I tillegg mener vi at funnene til HI (dokumentert i 2.1-2.5) og fiskernes erfaringer danner et solid kunnskapsgrunnlag som bør tillegges stor vekt og som underbygger at **det ikke bør gis tillatelse til torskoppdrett på lokaliteter som Snyen med tanke på risiko og føre-var-prinsippet. §7a i Forskrift om tillatelse til akvakultur av andre arter enn laks, ørret og regnbueørret gir i seg selv forvaltningsmyndighetene ansvar for å ta føre-var-prinsippet på alvor i nærheten av gytefelt.**

1.6 Også anadrom fisk som sjørørret og sjørøye kan påvirkes

Torsk er en naturlig predator for smolt av disse artene, og torskoppdrett vil kunne fortrenge disse fra deres naturlige beiteområder siden de blir skremt av torsken som står i merdene.³²

2. Konklusjon og anbefaling

Naturvernforbundet mener på grunnlag av argumentasjonen og dokumentasjonen over at Meløy kommune og forvaltningsmyndighetene må si nei til etablering av torskoppdrett i Snyen.

Kysttorsken har vært under sterkt press i mange år og ytterligere oppdrettspress på fjordområdene vil åpenbart ikke bedre situasjonen. Dette gjelder også i henhold til føre-var prinsippet, jfr. naturmangfoldlovens § 9, og forbudet mot torskoppdrett i gyteområder for vill torsk i § 7a i Forskrift om tillatelse til akvakultur av andre arter enn laks, ørret og regnbueørret.

Da den nyeste forskningen fra HI viser at det hefter stor usikkerhet ved risikoen forbundet med torskoppdrett i åpne merder, men at det er sannsynlig at den er betydelig og vil øke med økningen av etablering av slike oppdrett. Den siste tidens saker med rømming av oppdrettstorsk er en tydelig påminnelse om den risikoen vi utsetter våre villfiskbestander for ved å tillate etablering av slike anlegg. Fiskernes erfaringer – som støttes av forskningen – peker på at slike oppdrett endrer villtorskens adferd og skal også hensyntas på bakgrunn av naturmangfoldlovens §8.³³

Praksisen med vederlagsfrie konsesjoner på torskoppdrett må opphøre³⁴ og det må etter Naturvernforbundets mening ikke heller bli gitt konsesjoner til torskoppdrett når vi ikke har et bedre kunnskapsgrunnlag hva angår konsekvensene av slike anlegg for både kysttorsk og marint liv generelt.

Naturvernforbundet i Salten

Naturvernforbundet i Nordland

V/Kaja Langvik-Hansen styreleder Naturvernforbundet i Nordland

Saksbehandler: Jonas Jensen

³¹ <https://portal.fiskeridir.no/portal/apps/webappviewer/index.html?id=ea6c536f760548fe9f56e6edcc4825d8>

³² [Horingsuttalelse-kystsoneplan-Tromsoregionen.pdf](https://horingsuttalelse-kystsoneplan-Tromsoregionen.pdf) (fnf-nett.no)

³³ «Myndighetene skal videre legge vekt på kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen, herunder slik samisk bruk, og som kan bidra til bærekraftig bruk og vern av naturmangfoldet.» <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-06-19-100>

³⁴ <https://e24.no/boers-og-finans/i/oAk8gg/gratis-torskekonsesjoner-prises-til-23-milliarder>

